

Heimwee naar de afdeling corona van Adelante

Ex-coronapatiënten die bij de speciale coronaherstelafdeling van Adelante revalideerden, waren deze week even terug bij de kliniek in Hoensbroek. Menigeen bleek te kampen met een gevoel van heimwee. „Je deelde niet alleen je kamer, maar ook je doodsangst.”

DOOR **JOS VAN DEN CAMP**
FOTO'S **LUC LODDER EN ROB OOSTWEGEL**

De oud-kamergetoten Math Kuijpers (links) en Henry Bartels tijdens de terugkomst bij Adelante.

E

Er is rijst met goulash, voor straks na afloop. Na de twee inleidingen over post-covid kunnen ze dan zelf een bord ophalen bij de counter in de hal. En dan hier terugkomen en het gezamenlijk in het Adelante-restaurant De Oase opeten. Dat is zo'n beetje de formule van de bijeenkomst, zegt revalidatiearts Yvette van

Horn van Adelante. Want jazerker: „Dit mag best zo'n avond worden om samen te lachen en samen te huilen. Noem het een terugkomdag of gerust een reünie. Want daar heeft u behoefte aan”, weet Yvette. Een uitgebreide enquête onder oud-patiënten van de coronaherstelafdeling van Adelante heeft dat uitgewezen. Veel coronapatiënten hadden daar in de revalidatiekliniek in Hoensbroek niet alleen een kamer, maar ook alle lief en leed, zorgen en doodsangsten gedeeld over wat hen toch overkomen was. Er is nu een opvallend grote behoefte aan lotgenotencontact, vertelt ze in haar welkomstwoord. „U geeft aan te kampen met een gevoel van heimwee. Want het verhaal

van bij u thuis is toch een ander verhaal”, zegt ze. „Dat zorgt vaak voor verwarring, onbegrip en overbezorgdheid. En dat terwijl jullie hier over je eigen ellende onderling gewoon grappjes konden maken. Weet je nog?”

Ze wilde er wat mee, met die lotsverbondenheid. „Eigenlijk vorig jaar al. Maar ja, toen zaten we in de duizendste coronagolf of zo.” De coronastorm ging liggen en Adelante schreef tweehonderd van de ruim vijfhonderd ex-coronapatiënten aan die er sinds de opening van de herstelafdeling in 2020 of na poliklinische behandelingen weer waren opgekrabbeld. Van hen gaven er 53 gehoor aan de oproep voor de terugkomdag.

Ze zet ten afdropen week weer eens een voet over de drempel in Hoensbroek, waar ze na covid opnieuw goed leerden ademen, lopen en sporten. En het werd met een al die voorspelde reünie. Onder de aanwezigen ook 22 personeelsleden die hier in de coronaperiode overuren maakten. Voor velen was het voor het eerst dat patiënten elkaar of patiënten en personeelsleden elkaar weer zagen. Niet iedereen wist raad met anderzans gezicht; personeel had in coronatijd vaak gezichtsbekledende maskers gedragen. „Ach ja! Ik herken je aan je stem”, hoorde je patiënten tegen Adelante-medewerkers zeggen. „Wat leuk dat ik je nou eens in het echt zie.” ▶

Ik kon niet meer zitten, niet meer staan, niet naar de plee, geen lepel bij mijn mond krijgen. Ik kon alleen maar kijken, nauwelijks praten.

Henry Bartels in 2020

De 54-jarige Henry Bartels uit Geleen is er ook. Hij was in 2020 een van de eerste Limburgse patiënten die na een wintersport in Oostenrijk getroffen werd door covid. Bij terugkomst kreeg hij heel hoge koorts en werd hij ernstig ziek. De Limburger sprak Bartels al in oktober 2020, een paar maanden nadat hij weg was bij Adelante. Toen deed hij zijn verhaal en leek alles weer goed te komen. Hij vertelde dat hij in het begin van de ziekte zo hard moest hoesten dat zijn ribben er pijn van deden. Hij werd met spoed opgenomen in het Zuyderland-ziekenhuis in Geleen: hoge koorts, drie weken geïntubeerd, op 23 maart 2020 kunstmatig in coma gebracht en aan de beademing gelegd. Op 11 april werd hij weer wakker. In die periode overleefde hij ook een hartstilstand, veroorzaakt door een longembolie. Henry kon werkelijk niets meer toen hij uit het ziekenhuis werd ontslagen en bij Adelante terecht kwam. „Ik kon niet meer zitten, niet meer staan, niet naar de plee, geen lepel bij mijn mond krijgen. Ik kon alleen maar kijken, nauwelijks praten”, vertelde hij toen. „Het was mijn debuut in het ziekenhuis, ik had nooit iets, nog geen griep. Ik leefde gezond. Dat dit me zo heeft gemaakt, is een raadsel.”

Schijn

„Ik had destijds de rten kilo aan spieren verloren, was niet meer van de bank te

staan en zocht hulp omdat ik depressief was”, voegt hij er deze week aan toe. Henry oogt nu energiek en hersteld. Hij lacht, is innemend en is een en al oor bij het weerzien met de 79-jarige Math Kuipers, die ook naar de reïmie is gekomen. Beiden dekken een wek lang een kamer en hun olende tijdens hun revalidatie bij Adelante. Maar Henry's niets-aan-de-hand-uitstraling is schijn.

Je moet fysiek revalideren en dan komt het mentale stuk er wel achteraan, hadden de artsen hem proberen gerust te stellen toen hij maar bleef hameren op zijn 'waardekeuze concentratie'. „Het is stroperig in mijn hoofd”, vertelde hij in 2020 tegen de krant. „Hoe lang zitten we nu hier? Een half uur, drie kwartier”, vroeg hij nadat een medewerker van Adelante een voordracht had gehouden over post-covid. En hij wreef eens door zijn gezicht. „Ik heb nu echt knippen. Ik probeer me te concentreren. Maar ik word er echt heel moe van.” In de loop van vorig jaar nam hij een rigoureuus besluit. Dertig jaar lang was hij juridisch adviseur en civiel jurist, waarvan twintig jaar als partner verbonden aan een accountantskantoor. Na zijn revalidatie bij Adelante kon Henry zich daar niet meer herpakken. „Mijn hersenen waren mijn gereedschap”. Maar die wilde niet meer. „Me langer dan een kwartier concentreren is een hel”. Zijn compagnons op kantoor zagen dat hij niet vooruitkwam. „Ik ben blij

Dit mag best zo'n avond worden om samen te lachen en samen te huilen. Noem het een terugkomdag of een reïmie. Want daar heeft u behoefte aan.

revalidatiearts Yvette van Horn

dat ze het naar zich toe trokken, want ik zelf kreeg het ei niet gelegd.” Uiteindelijk besloot hij het kantoor te verlaten. Daarna lag hij nog maanden op de bank. „Ik stutel graag aan oude auto's. Ik heb er twee in de garage staan, maar ik kwam tot niets.” Tegelijkertijd vroeg hij zich af wat hij ondanks de klachten over vermoeidheid en concentratie nog wel kon. Het roer ging om.

Bulktransporten

De 54-jarige Geleener is nu vrachtwagenchauffeur. Van zijn vijftiende tot zijn vijftentwintigste had hij al met veel plezier bij een transportbedrijf gewerkt: auto's poetsen, laden, lossen, rangeren. Daar had hij heel goede herinneringen aan. Nu rijdt hij drie keer per week bulktransporten, soms ook naar Duitsland maar meestal in eigen land. Rijden vindt hij heerlijk. Daar hoeft hij niet bij na te denken. Hij heeft een uitkering via een arbeidsongeschiktheidsverzekering en daarnaast doet hij nu dit. „Niet voor de euros, maar omdat het

**Ik durf te zeggen
dat ik er beter
uitgekomen
ben. Ik doe nu
iets dat ik heel
erg leuk vind.**

Henry Bartels in 2022

Henry Bartels met echtgenote Anouk in oktober 2020, toen hij voor het eerst zijn relaas vertelde en alles nog goed leek te komen.

me voldoening brengt. Ik durf zelfs te zeggen dat ik er beter uitgekomen ben. Ik doe nu iets dat ik heel erg leuk vind." Henry Bartels is niet de enige die iets heel anders is gaan doen. Er gaan nog een paar vingers omhoog in De Oase als daar tijdens de terugkomst naar gevraagd wordt. Op de speciale covid-herst afdeling die Adelante in 2020 in het leven riep, werden in totaal 192 patiënten behandeld. De meesten in dat jaar: 380 ex-coronapatiënten ondergingen poliklinische behandeling. Carlijn Wiertz deed onderzoek naar de tijdelijke speciale covidafdeling bij Adelante. De gemiddelde leeftijd van patiënten was zestig jaar, 75 procent was man. De 'refinisten' krikken instemmend als cijfers op een bord passeren: 85 procent van de ex-corona-patiënten bij de herstelafdeling van Adelante is beademd, één op de drie had zuurstof nodig en 40 procent bleek dat ook na de hand bij inspanning nog te moeten gebruiken. De helft is na een jaar nog steeds vermoeid en 17

procent kampt na een jaar nog met angstklachten. Sommigen lijden aan de pressies of hebben zelfs symptomen van PTSS. Voor corona was 58 procent aan het werk, na een jaar was dat nog maar 47 procent.

'Opvliegend'

Henry Bartels haalt na de presentatie en al die gegevens eens even goed adem. Jazeker, hij herkende heel veel in het verhaal. „Concentratie, vermoeidheid, stoppen met werken. Dat soort dingen." Datzelfde gold voor Math Kuijpers, die zijn klachten thuis al eens op papier had gezet. Want zo uit het blote hoofd wordt het moeilijke 'Vergeestachtig' staat er dan ook op, net als 'concentratie, geheugen, conditie, emotioneeler geworden' en 'opvliegend naar partner' en 'trillen'. „Al kan dat laatste ook best wel wat met mijn leeftijd te maken hebben", lacht hij, voordat beiden hun borstje rijst met goulash op de gang halen. Ze moesten opschieten. Want om acht uur gaat 'het licht uit', zoals revalidatiearts Yvette van Horn dat aan het begin van de bijeenkomst had gezegd en letterlijk had bedoeld. Henry had het toch eerder figuurlijk opgevat.

REAGEREN?

jos.vandencamp@delimburger.nl